

Plastikozko hondakinen ondorioak eta irtenbideak

Gure ozeanoak kutsatzen dituzten plastikozko hondakinek kalte handiak sorrazten ditu itsasoko ekosisteman, eta ondorioz, neurriak hartu beharrean gaude plastikoaren erabilera murrizteko.

Gai hau abiapuntu hartuta, ariketa hauek egingo dituzu:

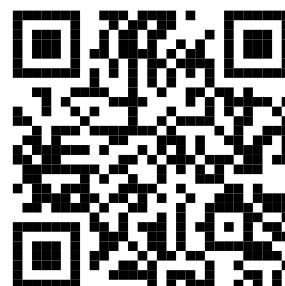
- Erreportajea entzun ondoren, galderen erantzun zuzenak aukeratu.
- Lexikoa: duten esanahiaren arabera, hitz-bikoteak sailkatu.
- Testua irakurri, zenbait alderdiri erreparatzeko.
- Talde-eztabaida: Gaiaren inguruko ondorioez eta irtenbideez hitz egin.

Plastikoa gure itsasoetan

Erreportaje honetan plastikoak gure ingurumenean sortzen dituen arazoez arituko dira. Entzun ondoren, galderen erantzun zuzena aukeratu.

<https://labur.eus/ztlTO>

1. Gaiari buruzko hainbat txostenek zer aurreikuspen egin dute?

- ☐ 2050. urtean arrainak baino plastiko gehiago egongo dela itsasoan.
- ☐ Hemendik urte batzuetara itsasoan 800.000 tona plastiko-hondakin baino gehiago egongo dela.
- ☐ 2050. urterako itsasoan arraina adina plastiko egongo dela.

2. Itsasoan pilatzen diren plastikoez zer ondorio sortzen ditu? Zein aipatzen ditu Arantxak?

- ☐ Arrain-espezie batzuk desagertu egiten dira.
- ☐ Arrainen elikadura-katean desorekak sortzen dituzte.
- ☐ Askatzen dituzten osagai toxikoak arrainek jaten dituztenez gure elikadura-katean amaitzen dute.

3. Plastikoen kontsumoa handitzen ari da etengabe. Gehiegizko kontsumo hori zerekin dago erlazionatuta?

- ☐ Itsasoan gero eta plastiko-kopuru handiagoa egotearekin.
- ☐ Behin erabili eta botatzen diren produktuekin.
- ☐ Plastikoa nola eta noiz erabili ez jakitearekin.

4. Zer ondorio sortzen ditu plastikoa itsasora iritsi eta degradatzeak?

- ☐ Itsasoko animalien janaria gutxitzen du.
- ☐ Plastikoa mikroplastiko bilakatu eta kate trofikoan barneratzen da.
- ☐ Itsasoko fauna desagerrarazten du.

Duten esanahiaren arabera sailkatu

Erreparatu azpimarratuta dauen hitzen esanahiari eta ondoan agertzen den hitzari. Batzuk entzun duzun audioan azaldu dira. Esaldian duten esanahiaren arabera, sailka itzazu.

	Baliokidea	Aurkakoa	Zerikusirik ez
Plastikoa degradatzen denean mikroplastiko <u>bilakatzen</u> da/ bihurtzen			
Plastikozko botilen <u>produkzioa</u> etengabe hazten ari da 1964tik hona/ ekoizpena			
Ezin dugu ikusi nora joan diren plastiko horren <u>osagaiak</u> / hondakinak			
Itsasoko plastikoa arazo ugari <u>sorrarazten</u> ari da ingurumenean/ eragiten			
Urte asko behar dira itsasoko plastikoa <u>desegiteko</u> / berregiteko			
Plastikoaren ezaugarri <u>bereizgarria</u> da degradatzeko behar duen denbora/ baztergarria			
Hainbat kanpaina egin dira erabilera bakarrek plastikoa <u>murritzeko</u> / gehitzeko			

Arrainak baino plastiko gehiago itsasoan

Irakurri plastikoak itsasoan sortzen duen kutsaduraz zer dioen erreportaje honek. Eta azpimarratu kezkarrien iruditzen zaizkizun ondorio eta datuak.

Arrainak baino plastiko gehiago egongo da itsasoan 2050ean.

Plastikozko botilen produkzioa etengabe hasi da 1964tik hona. 2011an 3,11 milioi tonara iritsi zen plastiko kontsumoa. Hurrengo hogeitun urteetan eskaria bikoiztu egingo dela aurreikusi dute, eta 2050erako laukoiztu. Txostenaren arabera, plastiko eskariari aurre egiteko hurrengo 35 urteetako erregai ekoizpenaren %35a kontsumitu beharko da.

Dagoeneko hamarkadetako plastiko ekoizpenak ingurumenean arazoak sortu ditu. Txostenaren arabera, gutxienez 8 milioi tona plastikok itsasoan bukatzen dute: "minuturo kostaldean zabor kamioi bat hustearen pareko".

2025erako aurreikusi dute hiru tona arraineko tona bat plastiko egongo dela, eta 2050ean plastiko gehiago egongo dela. Itsasoan bukatzen duten plastikoen arazo ugari sortzen dituzte: Ur berotan plastiko poltsak desegin egiten dira prozesuan osagai toxikoak askatuz. Osagai kimiko horiek arrainek irensten dituzte, eta ondorioz gure elikadura katean bukatzen dute. Plastiko handiagoak, bestalde, arriskutsuak dira dortoka eta itsas txakurrentzat jan egiten dituztelako.

Arazoa konpontzea ez da erraza izango.

Eskaria gora badoa ere, oraindik %5 soilik birziklatzen da, %40 zabortege edo ozeanoetan bukatzen du, eta %45 erre egiten da. Azken aukera horrek erregai-kontsumo handia eskatzen du. Ez hori bakarrik, birziklapen industria petrolioaren prezioen jaitziera sufritzen ari da: Brent upela 30 dolarretan dago, eta plastiko enpresentzat merkeagoa da berriak ekoiztea birziklatzea baino.

Konponbidea beraz, ez da erraza izango. Eskaria etengabe doa gora, batez ere hazten ari diren herrialdeetan, eta birziklatzea petroliotik eratorriko plastikoak ekoiztea baino garestiagoa da. Horren aurrean, irtenbide bideragarriena produktuak paketatzeko modua aldatzea da, plastikoarekiko dependentzia murriztuz. Hiriguneak dira plastiko kontsumitzaile nagusiak, eta jada askotan plastiko poltsen kontsumoa murrizteko neurriak jarri dituzte indarrean. Hala ere, plastikozko poltsak arazoaren parte bat baino ez dira. Botilaratutako ura da bestea: urtero 89 mila milioi plastikozko botila erabiltzen dira.

AEBtako San Frantziskoko hiria da aitzindarietakoa. Iaz, hirian plastikozko ur botilen salmenta debekatu zuen. Momentuz, etxeetan eta barneko ekintzetan soilik eragiten du, baina 2016an 100 pertsonatik gorako kanpoaldeko ekintzei ere eragingo die.

www.argia.eus webgunetik moldatutako testua.

Arazoaren ondorioak eta konponbideak

Orain arte jaso duzun informazioan oinarrituta, binaka erantzun beheko galderei eta ondoren, eztabaidatu taldekoekin.

1. Sekuentzian zehar plastikoaren gehiegizko erabileraren hainbat ondorio ezagutu dituzu.
 - Zuri zein iruditzen zaizkizu ondoriorik kezagarrienak?
 - Aipatu ez den beste ondoriorik ezagutzen duzu?
2. Irakurri duzun testuan arazoari aurre egiteko zenbait ideia azaldu dira. Behean beste irtenbide posible batzuk dituzu:
 - *Plastiko gutxiago ekoizten saitu behar genuke, plastikoa produzitzen duten enpresei zerga bereziak ezarrita.*
 - *Erosketetan, poltsa berrerabilgarriak eta tuperrak erabili behar genituzke.*
 - *Eta zergatik ez ditugu plastikozko botilen ordez beirazko botila berrerabilgarriak erabiltzen?*
 - *Birziklatu ezin daitekeen plastikoari beste erabilera bat ematen saia gaitezke.*
 -
 - Zure ustez, zein da irtenbiderik egokiena plastikoaren erabilera murrizteko?
 - Zergatik iruditzen zaizu hori irtenbiderik egokiena?

Zuzenketa-orria

Plastikoa gure itsasoetan

1. Gaiari buruzko hainbat txostenek zer aurreikuspen egin dute?
✓ 2050. urtean arrainak baino plastiko gehiago egongo dela itsasoan.
2. Itsasoan pilatzen diren plastikoek zer ondorio sortzen ditu? Zein aipatzen ditu Arantxak?
✓ Askatzen dituzten osagai toxikoak arrainek jaten dituztenez gure elikadura-katean amaitzen dute.
3. Plastikoen kontsumoa handitzen ari da etengabe. Gehiegizko kontsumo hori zerekin dago erlazionatuta?
✓ Behin erabili eta botatzen diren produktuekin.
4. Zer ondorio sortzen ditu plastikoa itsasora iritsi eta degradatzeak?
✓ Plastikoa mikroplastiko bilakatu eta kate trofikoan barneratzen da.

Duten esanahiaren arabera sailkatu

	Baliokidea	Aurkakoa	Zerikusirik ez
Plastikoa degradatzen denean mikroplastiko <u>bilakatzen</u> da/ <u>bihurtzen</u>	✓		
Plastikozko botilen <u>produkzioa</u> etengabe hazten ari da 1964tik hona/ <u>ekoizpena</u>	✓		
Ezin dugu ikusi nora joan diren plastiko horren <u>osagaiak</u> / <u>hondakinak</u>			✓
Itsasoko plastikoa arazo ugari <u>sorrarazten</u> ari da ingurumenean/ <u>eragiten</u>	✓		
Urte asko behar dira itsasoko plastikoa <u>desegiteko</u> / <u>berregiteko</u>		✓	
Plastikoen ezaugarri <u>bereizgarria</u> da degradatzeko behar duen denbora/ <u>baztergarria</u>			✓
Hainbat kanpaina egin dira erabilera bakarreko plastikoa <u>murritzeko</u> / <u>gehitzeko</u>		✓	

Transkripzioa

ESATARIA. - Gure ozeanoak kutsatzen dituzten hondakin plastikoen gaia sarritan ikusten dugu azkenaldi honetan komunikabideetan. Nazio Batuen Erakundeak berak neurriak hartuko dituela adierazi du 2020. urterako mikroplastikoak eta erabilpen bakarreko plastikoak ezabatu nahian. Izan ere, hainbat txostenen arabera, arrainak baino plastiko gehiago izango omen da itsasoan 2050. urtean. Kontu honetaz gehiago, Arantxa Irastorzak kontatuko digu.

ARANTXA IRASTORZA.- Itsasoan bukatzen duten plastikoek arazo ugari sortzen dute. Ur berotan, esate baterako, osagai toxikoak askatzen dituzte, arrainek irensten dituzte osagai horiek, eta gure elikadura-katean amaitzen dute. Gaiaren inguruan egindako hainbat txostenek diote gutxienez zortzi milioi tona plastikok itsasoan bukatzen dutela. Eta arrainak baino plastiko gehiago egongo dela itsasoan 2050. urtean. Gaiaz gehiago jakin nahian, Iker Azurmendi Sierrarengana jo dugu. Ingurumen Zientziatan lizentziatua bera, eta Gipuzkoako Aldundian Ingurumen eta Lan Hidraulikoetarako departamentuan teknikari lanean aritzen da. Hasteko, jakin nahi izan dugu bere iritziz zenbaterainokoa den plastikoen arazo hori.

IKER AZURMENDI.- Bueno, esan behar dugu plastikoarena, ba geroz eta gehiago arazo bilakatzen ari da. Batetik, beno, plastikoen erabilera eta kontsumoa handitzen ari da, eta neurri handi batean, ba erabili, behin erabili eta botatzeko produktuekin erlazionatuta dagoena. Eta bestetik, itsasoari dagokionean, ba azken urteetako azterketek diotenez, ba itsasoan geroz eta plastiko gehiago aurkitzen ari da. Eta plastiko horrek (hori) arazo desberdinak sorrazten ari da bai gaur egun, eta etorkizunari begira are eta gehiago. Kopurua izugarria da eta gainera kontuan eduki behar dugu urte urte kopuru horiek pilatzen joaten direla. Neurriak hartzen ez badira ba datorren urtean gehiago izango dira, hurrengoan gehiago, eta arazoak ere ba handitzen joango dira.

ARANTXA IRASTORZA.- Egoera horren aurrean badira programak han-hemenka, plastiko erabilpen bakarreko horiek murrizteko, besteak beste. Baina ikusten denez, oso motel doa guztia. Bistan ageri den horren guztiaren atzean dagoenaz ere, ikusten ez den horretaz ere, aritu zaigu Iker Azurmendi.

IKER AZURMENDI.- Ikusten denez ere azkenean plastikoa itsasoan dagoenean degradatzen joaten da, eta arazo handiagoa, plastikoa bera baino, plastiko hori degradatzen denean mikroplastikoa edo bilakatzen da, 5 milimetro-azpiko tamainakoak eta plastiko horiek ba katea trofikoan barneratzen ari dira, ez?: arrainak, edo bestelako animaliek itsasoko faunak jan egiten dute. Eta hori katean sartzen ari da, eta bueno, ba, gaiaren jarraipena egiten duenak edo ikusiko du badirela horrelako irudi latzak, ez?, ba animaliak plastikoz josita erakusten dutenak. Ezin duguna ikusi da plastiko horrek eraman ditzakeen konposatuak edo nora joan diren, joan badira, eta horrek ze eragin izan duen.